

anyagiasok, ezek a törekvések jóval kevesebb sikerrel kecsegtetnek, mint a költészet, amely eddig is lelki gondolati művészet volt.

Az erősen metafizikai korhangulat következményének látszik, hogy a gótika újból tért hódít az építészetben. Ez az a forma, amely leginkább képes a transcendentalizmus világába emelni, tehát a megvetett világból kivezetni. A festészet pedig az irányoknak az egész hadát teremtette meg, amelyik mind az egyéniség érvényesülésének a szabadságát hangsúlyozza. A futurizmus úgy látja, hogy a lélek tartalmát, az élmények hatását, a mozgás, az egymás után rohanó pillanatok szimultan tartalma hozza felszínre, míg az expressionizmus a belülről formátlanul kivetődő szuggesztív érzésben látja a művészet lényegét. Az expressionizmus nem a természetet, a világot akarja ábrázolni, hanem szemben a naturalizmussal, elutasítja magától a természet benyomásait s a maga legtudattalanabb érzését vetíti kifelé. És nem csupán a véletlennek, hanem a megváltozott világnézet következményének látszik, hogy a zene, mint a tudatalatti érzések leghívatottabb és legszerűesebb interpretálója, a konzoranciáktól mindinkább a disszonanciák felé vergál, amelyek inkább képesek korunk szenvedésének, az ember kétségbeesett magára maradtóságának kifejezést adni.

A történelmi fejlődés bizonyosága szerint korszellem és művészeti törekvések egymástól elválaszthatatlanok. Így korunk művészeti túlhajtásai beteges világnézetünk törvényszerű következményei. Ennek a meggondolása nem a művészetnek, Béthowen szerint minden filozófiánál és bölcsességnél többet érő drága értékünknek a lekritizálására kell, hogy vezessen, hanem egy egészségesebb világnézetű kor kiépítésének a gondolatára. Ha egészséges lesz a kor, ismét beköszönhet a szemléletes, nyugodt művészi formaalkarás ideje.

## Sorsom.

*Márványkeménység, szent páranca: sorsom.  
A csillagok közt repül már a vágyam...  
... És ott ragyog a fényben... napsugárban,  
Mely túl száll néha — minden földi gondon.*

*Eloltó, tiszta és örök művészet  
Kisért. szívemben, üzve, mindörökkön.  
— És magába zár e végtelen börtön;  
De benne, csodás érzéseket érzek.*

*Ki törtető... kit megtépett a bánat,  
Kinek szívében mindig új vágy támadt;  
Elérhetetlen... drága: ami nincs.*

*Az én szívemnek drága végtelenje,  
Szép ifjúságom eltemetve benne,  
A legkedvesebb, legszebb drága kincs.*

RADVÁNYI SÁNDOR.